

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
6234-21

meddelad i Stockholm den 12 december 2022

KLAGANDE

AA

Ombud: Michal Herink
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB
113 97 Stockholm

MOTPART

Skatteverket
171 94 Solna

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 13 augusti 2021 i mål nr 513-21

SAKEN

Inkomstskatt

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen bifaller överklagandet, upphäver underinstansernas avgöranden och förklarar att AAs inkomst från inlösen av syntetiska optioner ska beskattas i inkomstslaget kapital.

Högsta förvaltningsdomstolen beviljar AA ersättning för kostnader med 60 000 kr.

BAKGRUND

1. En anställd som förvärvar värdepapper från sin arbetsgivare på förmånliga villkor beskattas för förmånen i inkomstslaget tjänst det år då förvärvet sker. Värdeförändringar efter förvärvet beskattas i inkomstslaget kapital. Ett förvärv av värdepapper mot marknadsmässig ersättning föranleder ingen beskattning alls vid förvärvstidpunkten och värdeförändringar efter förvärvet beskattas även då i inkomstslaget kapital.
2. Syntetiska optioner är optioner som ger innehavaren en rätt att vid en framtida tidpunkt få ett på visst sätt beräknat kontantbelopp. Syntetiska optioner som en anställd förvärvar på grund av sin tjänst kan behandlas som värdepapper vid beskattningen om optionerna kan överlåtas fritt och inte är villkorade av fortsatt anställning. En konsekvens av att optionerna behandlas som värdepapper är som nämnts att värdeförändringar efter förvärvet beskattas i inkomstslaget kapital.
3. Om syntetiska optioner som förvärvas av en anställd från arbetsgivaren inte uppfyller förutsättningarna för att behandlas som värdepapper anses däremot att all värdeförändring på optionerna fram till dess att de säljs eller löses in ska beskattas i inkomstslaget tjänst. Om optionerna stiger i värde efter förvärvet så kommer den värdeökningen således att beskattas i inkomstslaget tjänst.
4. Under 2011 förvärvade AA syntetiska optioner mot marknadsmässig ersättning från moderbolaget till hans arbetsgivare. Optionerna kunde fritt lösas in under en viss tid och gav AA en rätt att vid inlösen få ett belopp motsvarande skillnaden mellan marknadsvärdet på aktierna i bolaget och ett på förhand bestämt lösenpris. Om AA överlät optionerna hade bolaget förköpsrätt och om han lämnade sin anställning hos koncernen hade bolaget rätt till återköp. Ersättningen i båda dessa fall skulle motsvara optionernas marknadsvärde vid den tidpunkt då bolaget köpte optionerna.

5. AA löste in sina optioner under 2016. I sin inkomstdeklaration för det året redovisade han skillnaden mellan det belopp han erhöll och det pris han betalat för optionerna i inkomstslaget kapital. Skatteverket ansåg att optionerna inte kunde behandlas som värdepapper och beslutade att den inkomst som AA hade tagit upp i inkomstslaget kapital i stället skulle beskattas i inkomstslaget tjänst.
6. Förvaltningsrätten i Stockholm avslag AAs överklagande dit. Förvaltningsrätten ansåg att villkoret om att bolaget hade rätt att återköpa optionerna om AA avslutade sin anställning medförde att han inte hade någon ovillkorlig rätt att behålla optionerna vid anställningens slut. Villkoret innefattade därför, menade domstolen, ett krav på fortsatt anställning för att han skulle få behålla redan förvärvade optioner och innebar att optionerna inte kunde behandlas som värdepapper.
7. AA överklagade till Kammarrätten i Stockholm som gjorde samma bedömning som förvaltningsrätten och avslag överklagandet.

YRKANDEN M.M.

8. AA yrkar att han ska beskattas i enlighet med sin inkomstdeklaration för 2016 samt att han ska beviljas ersättning för kostnader i kammarrätten och Högsta förvaltningsdomstolen med 97 500 kr, varav 19 790 kr hänför sig till processen i kammarrätten.
9. *Skatteverket* anser att överklagandet ska avslås och att en skälig ersättning för kostnader för ombud i Högsta förvaltningsdomstolen kan uppskattas till 50 000 kr.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Frågan i målet**

10. Frågan i målet är om syntetiska optioner som en anställd förvärvar från arbetsgivarens moderbolag – på villkor att bolaget har rätt att återköpa optionerna till marknadsvärde om den anställde lämnar sin anställning – ska behandlas som värdepapper vid beskattningen.

Rättslig reglering m.m.

11. Till inkomstslaget tjänst räknas enligt 10 kap. 1 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229) inkomster på grund av tjänst till den del de inte ska räknas till inkomstslaget näringsverksamhet eller kapital. Enligt 11 kap. 1 § första stycket ska löner, arvoden, kostnadsersättningar, pensioner, förmåner och alla andra inkomster som erhålls på grund av tjänst tas upp som intäkt, om inte något annat särskilt anges.
12. Av den s.k. värdepappersregeln i 10 kap. 11 § första stycket framgår att om den skattskyldige på grund av sin tjänst förvärvar värdepapper på förmånliga villkor, ska förmånen tas upp som intäkt av tjänst det beskattningsår då förvärvet sker. Förvärv av värdepapper som sker mot marknadsmässig ersättning föranleder däremot ingen beskattning vid förvärvstidpunkten. En senare avyttring beskattas i inkomstslaget kapital enligt bestämmelserna om kapitalvinster och kapitalförluster i 44 kap.
13. Om det som förvärvas inte utgör ett värdepapper enligt värdepappersregeln gäller huvudregeln i 10 kap. 8 §. Där anges att inkomster ska tas upp som intäkt det beskattningsår då de kan disponeras eller på något annat sätt kommer den skattskyldige till del. Huvudregeln innebär att vid förvärv av syntetiska optioner som inte uppfyller förutsättningarna för att behandlas som värde-

papper ska värdeförändringar efter förvärvet beskattas i inkomstslaget tjänst (se RÅ 2007 not. 177).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Skattefrågan

14. Syntetiska optioner som en skattskyldig förvärvar på grund av sin tjänst kan som nämnts behandlas som värdepapper vid beskattningen om optionerna kan överlåtas fritt och inte är villkorade av fortsatt anställning (se HFD 2016 ref. 68 och där gjorda hänvisningar till tidigare rättsfall).
15. Av praxis framgår vidare att villkor som innebär att förvärvade optioner förfaller och inte kan utnyttjas om innehavaren lämnar sin anställning medför att de inte anses utgöra värdepapper vid beskattningen (se HFD 2021 ref. 67, punkt 19 med hänvisningar).
16. Skatteverket anser att en återköpsrätt när anställningen upphör innebär att innehavaren inte har en ovillkorlig rätt att behålla redan förvärvade optioner. Om återköpet genomförs förlorar innehavaren rätten att utnyttja optionerna under deras återstående löptid och går därmed miste om eventuell värdeökning. Enligt Skatteverket medför villkoret om återköp därför att de nu aktuella syntetiska optionerna inte ska behandlas som värdepapper.
17. I rättsfallet HFD 2021 ref. 67 prövade Högsta förvaltningsdomstolen vilken betydelse ett villkor om återköp vid avslutad anställning skulle kunna ha för bedömningen av en köptions karaktär av värdepapper. Innehavaren hade i det fallet rätt till marknadsmässig ersättning vid återköp och uteblivet återköp ledde inte till att optionerna förföll. Vid sådant förhållande ansåg Högsta förvaltningsdomstolen att villkoret om återköp inte innebar att köptionerna förlorade sin karaktär av värdepapper.

18. Skatteverket anser dock att rättsfallet saknar betydelse för bedömningen av om en syntetisk option är att betrakta som ett värdepapper i motsvarande situation. Myndigheten menar att för att en syntetisk option som förvärvas från arbetsgivaren ska ses som ett värdepapper måste vissa avtalsvillkor vara uppfyllda. När det däremot gäller en köption så är frågan snarare vilka villkor som gör att denna förlorar sin karaktär av värdepapper. Det är alltså inte en identisk prövning som ska göras.
19. Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening finns emellertid inte skäl att i nu aktuellt hänseende göra skillnad mellan köptioner och syntetiska optioner. Även i förevarande fall föreligger en rätt till marknadsmässig ersättning om moderbolaget påkallar återköp och uteblivet återköp leder inte till att optionerna förfaller. De syntetiska optionerna ska därför behandlas som värdepapper vid beskattningen.
20. Beskattningen av värdeförändringen efter förvärvet ska således ske i inkomstslaget kapital i enlighet med AAs yrkande och redovisning i inkomstdeklarationen för 2016. Hans överklagande ska därmed bifallas.

Ersättning för kostnader

21. AA har fått bifall till sitt överklagande och målet avser en fråga som är av betydelse för rättstillämpningen. Han har därför rätt till ersättning för kostnader som han skäligen har behövt för att ta till vara sin rätt.
22. I den kostnadsspecifikation som har lämnats in finns uppgifter om antal nedlagda timmar och timkostnad för var och en av de personer som har utfört arbete. Det framgår emellertid inte vilka arbetsåtgärder som har utförts eller hur lång tid varje åtgärd har tagit. Därtill kommer att de inlagor som ombudet har gett in till Högsta förvaltningsdomstolen innan prövningstillstånd

meddelades är identiska med inlagorna i fyra andra mål som getts in till domstolen av samma ombud. Hur ombudskostnaderna fördelar sig mellan målen har inte specificerats.

23. Underlaget uppfyller därmed inte de krav som ställs på en kostnadsspecifikation (jfr HFD 2019 ref. 16). En sammantagen skälighetsbedömning av hela det utförda arbetet måste därför göras. Vid denna bedömning finner Högsta förvaltningsdomstolen att AA bör medges ersättning med sammanlagt 60 000 kr för kostnaderna i kammarrätten och Högsta förvaltningsdomstolen.

I avgörandet har deltagit justitieråden Kristina Ståhl, Per Classon, Inga-Lill Askersjö, Ulrik von Essen och Magnus Medin.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Tobias Andersson.